

Bulgaria – Turkey IPA Cross-Border Programme
CCI No: 2007CB16IPO008

**BURGAS VE KIRKLARELİ SINIR
BÖLGESİNDE BİYOLOJİK ATIKLARIN
YÖNETİMİ İLE İLGİLİ KAPASİTE
GELİŞTİRME**

BFP N° RD-02-29-140/28.03.2013 sayı ve tarihli Sözleşme

İLETİŞİM:

Burgas şehri 8000, «Aleksandrovska» sokak, 26
Tel No +359 56/84 11 93, +359 56/90 72 72
E-mail: v.velikova@burgas.bg, k.ahmedov@burgas.bg

İLETİŞİM:

39000 Kırklareli, 21 Uzun Street
Tel No +90 288 214 11 69, Fax No +90 288 214 00 55
E-mail: kzodbas@hotmail.com

BioRegion

Programme co-funded by the
EUROPEAN UNION

PROJECTS WITHOUT BORDERS
www.ipacbc-bgtr.eu

Biyo-atıklar, toplam evsel atıkların önemli bir kısmını oluşturmaktadır ve depolanan diğer atıkların genel yığınının girdikleri zaman resmen “boğulurlar” ve çevre için zararlı olan metalleri ayırıp, asit kalıntıları oluşturmaktadırlar.

Depolanan, büyük miktarlardaki evsel atıklarla, uygun ve ekonomik şekilde başa çıkma yöntemlerinden biri de kompostlama işlemidir. Bu işlem depoların işletim ömrünü artırır, depolama giderlerini azaltır, ve sonunda kullanışlı ve yararlı bir ürün (kompost) elde edilir. Çevresel faydaları yadsınamaz durumdadır – toprak yapısını iyileştirir, sera gazlarını azaltır, biyolojik çeşitliliğin korunmasına yardımcı olur. Bahçeye katılan kompost toprağı besler ve suyun tutulmasını sağlar. Toprağı katılan kompost erozyonu azaltır, toprak verimliliğini artırır, asitlik durumunu iyileştirir ve bitki kökü gelişimini iyileştirir.

Biyo-atıkların ayrı toplanması ile ilgili Yönetmelikte, evsel biyo-atıkların ayrı toplanması ve değerlendirilmesi ile ilgili aşağıdaki bölgesel amaçlara ulaşılması hedeflenmektedir:

- 31 Aralık 2016 tarihine kadar – 2014 yılında, bölgede oluşan evsel biyo-atık miktarının en az %25-i kadar;
- 31 Aralık 2020 tarihine kadar – 2014 yılında, bölgede oluşan evsel biyo-atık miktarının en az %50-si kadar;
- 31 Aralık 2025 tarihine kadar – 2014 yılında, bölgede oluşan evsel biyo-atık miktarının en az %70-i kadar;

Eğer ülke sınırları içinde geri dönüştürme veya değerlendirme imkanı var ise, Yönetmelik, biyo-atıkların kontrolsüz yakılmasını, depolanmasını ve/veya biyo-atıkların her hangi bir şekilde bertaraf edilmesini yasaklar. Aynı zamanda Yönetmelik, ayrı toplanmış biyo-atıkların diğer atıklarla karıştırılmasını, atıkların ayrı toplanması ile ilgili kurulmuş bir sistem var ise, biyo-atıkların, karışık evsel atık konteynerlerine atılmasını, ambalaj atık konteynerlerine biyo-atıkların atılmasını da yasaklar.

Ayrıştırılan biyo-atıkları ayırarak ve değerlendirerek çevrenin korunması ile ilgili imkanlar hakkında sınır bölgesindeki nüfusun bilinçlendirilmesi.

ÖZEL HEDEFLER:

- Sınır bölgesindeki ilgili ülkelerde, evsel kompostlama tekniklerinin kullanımı için gerekli kapasiteyi (gücü) oluşturmak.
- Bölgedeki iki ülkenin çevre kuruluşları arasındaki, biyo dönüşümlü atıkların sürdürülebilir yönetimi alanındaki işbirliğini geliştirerek daha iyi seviyeye getirmek.

TAMAMLANAN PROJE FAALİYETLERİ

Burgas ve Kırklareli sınır bölgesinde evde kompostlama sistemini uygulama imkanları ile ilgili fizibilite çalışması.

Burgas'ta gerçekleştirilen fizibilite çalışması ile ilgili hazırlanan ana rapor, bölgesel atık yönetimi oluşturma projesine dahil olan Birlik üyeleri

ilçelerinin profilini kapsamaktadır. Elde edilen sonuçlardan birine göre, evde yapılan kompostlama, seyrek nüfuslu ve/veya bölge atık deposundan uzak olan bölgeler için, evsel atık miktarları ile etkin bir mücadele yöntemidir ve ekonomik açıdan avantajlıdır. Evsel kompostlama, yasal bağlayıcı hedeflere tabi olmamasına rağmen, onun sayesinde büyük miktarlarda biyo-atıklar işlenebilir. Bu durum da, biyo-atıkları toplama ve işleme giderlerini ve kapasitesini önemli derecede etkiler. Evsel kompostlama uygulamasının başarılı olması için ana önerilerden biri kesintisiz bilinçlendirme kampanyalarının yapılmasıdır. Bu kampanyalarda çevrenin yararları vurgulanmalıdır (havanın korunması, toprağın beslenmesi, nemin tutulması, kimyasal gübrelerin kullanılmaması vb.), aynı zamanda, evsel atıkların depoya kadar nakliye giderlerinin azalması ile ilgili ailelere sağlanan mali yararlar, örneğin nakliye ücreti, çöp ücreti gibi.

Hedef gruplar arasında dağıtılan ve gerçekleştirilen anketin amacı, insanların kompostlama işlemi hakkında tutumlarını belirlemekti, gıda ve bahçe atıklarını evsel atıklardan ayırmak için istekli olup olmadıklarını görmekti,

ücretsiz kompostlama cihazı olarak projeyi destekleme ihtiyaçlarını belirlemekti.

Burgas bölgesinde 175 anket dolduruldu. En aktif olan ilçeler arasında Burgas, Sredets, Sungurlare, Karbonat ve Ruen ilçeleri yer almaktadır. Anket sonucu elde edilen sonuçlara uygun olarak 20 pilot yerleşim yeri belirlendi. Üstte belirtilen ilçelerin dördünde "Kompostlama – kolay ve pratik" konulu eğitim seminerleri verildi. Kırklareli bölgesinde 100 anket dolduruldu. Burada yapılan fizibilite çalışması, bölgedeki atık yönetimi ile ilgili ana problemleri ortaya çıkardı. Bu çalışmanın kapsamında 40 yerleşim yeri ve Kırklareli şehri vardır. Bölgenin ana geçim faaliyetleri tarım ve hayvancılıktır. Bahçe ve hayvansal atıklar kontrolsüz bir şekilde atılmaktadır. Bölge, kompostlama işleminin uygulanması için yeterli şartlara ve potansiyele sahiptir. Söz konusu şartlar, yasal gereksinimlerle düzenlenmeli, halihazırda var olanlar ise Avrupa mevzuatına uyumlu hale getirilmelidir.

Burgas ve Kırklareli'ndeki biyo-atıkların yönetimi ile ilgili problemler benzerdir. İnsanlar, biyo-atıklarını

Обучение в с. Манолич

kompostlamak eğilimindedirler, bu konuda olumlu tutum sergilemişlerdir. Onların ortak sıkıntısı, konuyla ilgili bilgi eksikliğidir. Ayrıca, bu işlemi yapmak için motivasyonları yoktur, çünkü bu işten her hangi mali bir yararın olacağını düşünmemektedirler.

Tamamlanan anket sonuçları eğitim sunumlarını hazırlamakta bize yardımcı olmuştur ve eğitim sunumlarına insanları biyo-atıkları genel evsel atıklardan ayırmaları ve amaçlanan bölgede evsel kompostlama işleminin uygulanmasını motive edecek konuları dahil etmemize imkan sağlamıştır.

EVSEL KOMPOSTLAMA SİSTEMLERİNİ KULLANMALARI İLE İLGİLİ AİLELERE EĞİTİM VERİLMESİ.

Burgas bölgesinde 20 eğitim verildi:

- **Ruen belediyesi** - 13.02 – 14.02. 2014 tarihlerinde, Ruen, Prosenik, Lülyakovo ve Trınak köylerinde;
- **Burgas belediyesi** – 18.02-19.02. 2014 tarihlerinde, Bugras şehri Vetren mahallesi ve İzvorişte, Marinka ve İzvor köylerinde;
- **Sungurlare belediyesi**- 20.02-21.02. 2014ungurlare şehrinde, Manoliç, Lozarevo ve Prilep köylerinde;

Обучение в Кърларели

Експертен форум в Кърларели

- **Karnobat belediyesi**, 24.02-25.02.2014 tarihlerinde, karnobat şehri, Asparuhovo, Tserkovski ve Ognen köylerinde;
- **Sredets belediyesi**, 26.02.-28.02.2014 tarihlerinde. Sredets şehrinde, Debelt, Draçevo ve Dülevo köylerinde.

İşbu proje çerçevesinde, 350'den fazla kişi eğitim ve bilgilendirici materyaller almıştır.

Kırklareli bölgesinde 10 eğitim semineri düzenlendi ve 248 civarında kişiye, proje ile ilgili eğitim ve bilgilendirici materyal verildi. Eğitimler aşağıdaki gibi yapıldı:

- **Kırklareli'de** - 22 ve 29 Ocak, 5 ve 13 Şubat 2014;
- **Üsküp'te**- 11 Şubat 2014;
- **Karıbncak'ta** – 20 Şubat 2014;
- **Deveçatak'ta** – 21 Şubat 2014;
- **Kızılıckdere'de** – 28 Şubat 2014;
- **Kavaklı'da** – 4 Mart 2014;
- **İncece'de** – 4 Mart 2014 tarihlerinde.

Eğitim konuları, Burgas ve Kırklareli'nde yapılan fizibilite çalışmalarının önerileri ile uyumlu olmuştur. Proje ekibi ve katılımcılar arasında diyalog oluşturmaya çalışılmıştır. İnsanlar atıkları ayrıştırma deneyimlerini paylaştılar. Aynı zamanda, onlar

Обучение в гр. Sungurlare

Обучение в гр. Sredets

Обучение в гр. Karnobat

Обучение във Ветрен

Обучение в Девечатак

Обучение в Девечатак

atıkların bertaraf edilmesi, çöp ücreti vb. ile ilgili problemlerini de dile getirdiler. Onlardan bazıları, atıklarını ayrıştırma konusunda gerekli motivasyona sahip olmadıklarını, sarf edilen gayretlerin olumlu bir sonuç doğuracağından emin olmadıklarını dile getirdiler. Bundan dolayı, gıda ve bahçe atıklarının ayrıştırılma sonucu kendilerine sağlayacakları yararlar konusunda onları ikna etmeye çalıştık. Sunumlarımızdaki teorik bilginin dışında, kaliteli kompost elde etmek için pratik önerilerde de bulunduk.

KOMPOSTLAMA ALETİ TESLİMATI

Proje kapsamında 500 kompostlama aleti alındı ve ücretsiz olarak üstte belirtilen belediyelere ve 20 pilot yerleşim yerine teslim edildi., Adı geçen belediyelerden her biri 100'er kompostlama cihazı teslim aldı.

Kompostlama aleti 600 litrelik, yeşil renkte, iklim değişikliklerine dayanıklı, geri dönüşümlü plastikten yapılmıştır. Her kompostlama aletinin üzerinde, proje adını ve sponsor programının logosunu içeren bilgilendirici bir çıkartma ile işaretlenmiştir. Kompostlama aleti almak isteyenler beyanname imzaladılar ve biyolojik atıkların kompostlama işlemini açıklayan bir broşür (rehber) aldılar.

HEDEF GRUPLARINA YÖNELİK, BURGAS VE KIRKLARELİNDE, PROJENİN VE FİNANSMAN PROGRAMININ TANITIMI İLE İLGİLİ FAALİYETLER ORGANİZE ETMEK VE GERÇEKLEŞTİRMEK.

Proje kapsamında iki konferans düzenlendi. Birincisi proje başlangıcında düzenlendi. Bu konferansın amacı medyayı ve hedef gruplarını, proje uygulaması ve faaliyetler hakkında bilgilendirmektir. İkinci veya final konferansı, medyaya elde edilen sonuçlar ve sağlanan veriler konusunda bilgi verildi.

04.07.2013 tarihinde, Burgas şehrinde, „Burgas şehri yerel yönetimler bölge forumu” düzenlendi. Forumu, belediyelerin, RiOSV-in atık yönetim uzmanları katıldı, bölgedeki NPO'ların temsilcileri iştirak etti. Proje, katılımcılara tanıtıldı, atık yönetimi sürecinde belediye yönetimlerinin karşısına çıkacak olan zorluklar ele alındı.

13.12.2013 tarihinde, Kırklareli’nde Uzman forumu düzenlendi. Bu forum, atık yönetimi alanında, her iki taraf için deneyim, tecrübe alış veriş ve iyi uygulamalar paylaşımı açısından yararlı oldu. Forumu, Türk ve Bulgar Atık yönetimi uzmanları katıldı. Atıklar alanında hedefteki bölgede bulunan

Пресконференция, Бургас, юли 2013 г.

Регионален форум, Бургас, юли 2013 г.

Работна среща, Бургас, ноември 2013 г.

belediyelerin karşı karşıya kalacakları problemler dile getirildi, öncelikler ve amaçlar belirlendi. Bulgar grubu temsilcileri iyi uygulamaları, alınan dersleri ve bundan başka ülkenin Avrupa Birliğine girdikten sonra olan değişiklikleri paylaşmışlardır.

19.03.2014 ve 20.03.2014 tarihlerinde, iki sınır bölgesi arasında, „Eğitim turu (Study tour)” – tecrübe ve iyi uygulamalar değişimi yapılmıştır. Türk temsilciler, kompostlama cihazı dağıtılan bazı yerleşim yerlerini ziyaret etmiş ve evsel kompostlama sisteminin kullanım imkanları ile tanışmıştır.

21.03.2014 tarihinde, Burgas şehrinde Sınır bölgesi konferansı düzenlendi. Bu konferansta, proje sonuçları ve elde edilen veriler sunuldu.

Proje kapsamında hazırlanan bilgilendirici malzemeler aşağıdaki gibidir:

- Bilgi sayfası – Bulgarca ve Türkçe;
- Bilgi sayfası “Kompostlama – kolay ve pratik” – Bulgarca ve Türkçe;
- Afiş – Bulgarca ve Türkçe;
- Broşür „Doğa sevgisi ile kompostlama“. Bu broşür ile kolay adımlarla evsel kompostlama süreci açıklanır ve pratik öneriler verilir;
- Kompostlama sürecini görsel olarak açıklayan video klip.

Tüm bilgilendirici malzemeleri Birliğin (Derneğin) resmi sayfasında bulabilirsiniz:
<http://www.burgasotpadaci.com/>

PROJENİN HEDEF GRUPLARI VE NİHAİ YARAR GÖRECEK OLANLAR:

yerel ve bölgesel yetkililer, hedef bölgedeki nüfus, sınır bölgesinde bulunan 20 yerleşim yerindeki aileler, toplum kuruluşları, iş dünyası.

LİDER ORGANİZASYON:

ATIK YÖNETİMİ BİRLİĞİ – BURGAS BÖLGESİ, BULGARİSTAN

BURGAS, KAMENO, NESEBİR, AYTOS, KARNOBAT, POMORIYE, RUEN, SUNGURLARE

PROJE ORTAĞI:

Ziraat Odası Başkanlığı – Kırklareli, Türkiye

SÜRE:

12 ay (28.03.2013 – 28.03.2014)

PROJE BÜTÇESİ:

126 812,58 Avro

Bu yayın, “Burgas ve Kırklareli sınır bölgelerinde biyolojik atıkların yönetimi için kapasite oluşturma” projesi, İPP'ye göre PTGS Bulgaristan-Türkiye CCI 2007CB16IPO008, RD-02-29-140/28.03.2013 sayı ve tarihli Sözleşmeye uygun olarak finanse edilen proje kapsamındadır. Yayın ile ilgili tüm sorumluluk, proje ortaklarına aittir ve hiçbir durumda Avrupa Birliği ve Yönetim organının resmi görüşünü yansıtmamaktadır.